

Tržaška in goriška mesna industrija ogroženi

Še o prepovedi uvoza živine in svinjskega mesa

S posebnim ministrskim odlokom z dne 16. februarja 1961, ki smo ga omenili že v zadnji številki, je italijansko ministrstvo za zunanjo trgovino vnelo nekaj novih določil v splošen predlog, po katerem se uvoza mesa iz tujih držav, Nova določila ravnajo, da ministrstvo za zunanjo trgovino lahko prekine uvoz govejega mesa ali zmrznjenega mesa, kakor hito bi cema goveje živine na italijanskem trgu padla pod določeno raven. O določanje te cene jemljejo statistični uradi v poštev povprečno ceno prejšnjega tedna za isto blago živu teže telet, prvovrstnih volov in drugovrstnih krav, in sicer za teleta pridejo v povprečno ceno na trgih v Padovi, Firencah o Macerati, za vole I. izbire cene v Biavassu in Modeni, za krave II. izbire pa cene v Cremona, Modeni in Biavassu. Uvoz se prekine, ko se povprečna cena na teh trgih zniža pod 0,500 lir za stot.

Če se cena drugovrstnih krav zniža od 18,500 lir za stot, sme ministrstvo z zunanjo trgovino prekiniti uvoz odloženega goveda za zakol in zmrznjenih rednih delov goveda. Uvoz bo zopet dovoljen, ko se bo cena na notranjem trgu ponovno dvignila čez 18,500 lir za stot. Pri tem je dovoljena razlika 1000 lir pri stotu. Uvoz zmrznjenega mesa in potrebe italijanske vojske je kljub blišnji zapori prost.

Ministrski odlok je bil objavljen v uradnem vestniku 16. februarja; naslednji dan pa je bil objavljen ministrski odlok, s katerim je bil uvoz odloženega goveje živine in zmrznjenih delov goveda ustavljen za nedoločeno čas. Carinarne so lahko izdale uvožno dovoljenje le za tisto blago, ki je bilo že odpremljeno na pot v Italijo.

GLEDISCE ZIVINOREJCEV

Prepoved uvoza ima namen, da zaščiti italijanske živinorejce pred konkurenco, ki jo na italijanskem trgu zveza meso tujega izvora. Kakor znanje, italijanski živinorejci ne morejo zadovoljiti vseh potreb po govejem mesu na domačem tržišču. Uvožen meso je bolj po ceni, tako da tlačen govedo in domačemu mesu na nerentabilno raven, trdijo živinorejci. Vprašanje za to, ali bo novi ministrski odlok v pravi vrsti vrste mesa, po katerih se najmanj povpraševanja. Za odslužen govedo ni posebnega zanimanja, za prednje dele goveda (zmrznjene) pa se potrošniki in mesna industrija zanimajo čedalje manj. Italijanski potrošniki si želijo čedalje več dobrih zrezkov, medtem ko povpraševanje po mesu za hito in po konvencionalnem mesu upada. V Trstu na primer je samo ena, in sicer mesnica prodajala zmrznjeno meso, in to so pred časom zaprli zaradi ne-

rentabilnosti. Poleg tega je treba tudi omeniti, da mesarji ne kupujejo radi odrasle živine, ker iz nje lahko manj iztržijo kakor iz mlade. Mlado govedo daje do 55% čistega mesa, medtem ko iz odrasle pri odraslem govedu nižji in znaša le 48-50%.

TRZASKI KONTINGENT SE NAGLO IZCRPA

Sicer je položaj Trsta v tem pogledu različen od splošnega položaja v Italiji. Za Trst je določen poseben kontingent 3.000 glav goveje živine, ki jih tukajšnji uvozniki uvažajo iz Jugoslavije v okviru sporazuma o trgovinski izmenjavi med Trstom in sosednimi jugoslovanskimi področji. Uvoz teh glav goveje živine je deležen tudi delne carinske olajšave, saj je od cene vsakega uvoženega goveda oproščena carina vrednost 65.000 lir. Povpraševanje po jugoslovanski goveji živini je na Trškem zelo živo in prav kontingent živine se izčrpa med prvimi. Tako se je kontingent izčrpal tudi letos in uvozniki čakajo, da se sporazum avtomatično podaljša za eno leto, tako da bo zopet možno začeti z uvozom nadaljnjih 3000 glav goveje živine v okviru trgovinske izmenjave med obmejnimi področji. Sporazum je zapadel 15. januarja. Kontingenti so sicer že izčrpani, vendar pa niso tržaški uvozniki še uvozili vsega dovoljenega blaga. Računajo, da so ostala uvozna dovoljenja še neizkoriščena za skupnih 450.500 glav govedi.

MESNA INDUSTRIJA V TRSTU IN GORICI OGRUŽENA

Medtem še vedno traja prepoved uvoza svinjskega mesa iz tujine. Tudi za prašičerjce se je položaj v Italiji postopoma slabšal in avgusta lani je bil uvoz svinjine prepovedan. Na Trškem obratujeta dve tovarni za konserviranje mesa in mesnih izdelkov, ki potrebujejo velike količine prašičerjcega mesa. Ob zapori uvoza je njun predstavniki pac. Pacini dosegel od ministrstva za zunanjo trgovino, da je izdalo odlok, ki določa, da prepoved uvoza ne velja za obmejno trgovino v avtonomnem računu. Ker je bil t kontingent za Trst že izčrpan, je ministrstvo dovolilo tovarnam Mase in Dukvevic v Trstu in Morgante v Gorici nov kontingent v vrednosti po 10 milijonov lir vsaki. Uvoz svinjine po teh izrednih kontingentih se vrši izključno iz Jugoslavije, in sicer s poravnano avtonomnem računu.

Čeprav je kontingent 10 milijonov lir blaga posamezni tovarni na mesec dobrodošel, ker je preprečil prekinitve obratovanja in odpuščanje delavcev v tržaški in goriški mesni industriji, je vendar še premajhen; kajti vsaka izmed dveh tržaških tovarni bi potrebovala najmanj po 40.500 milijonov lir svinjine iz tujine na mesec.

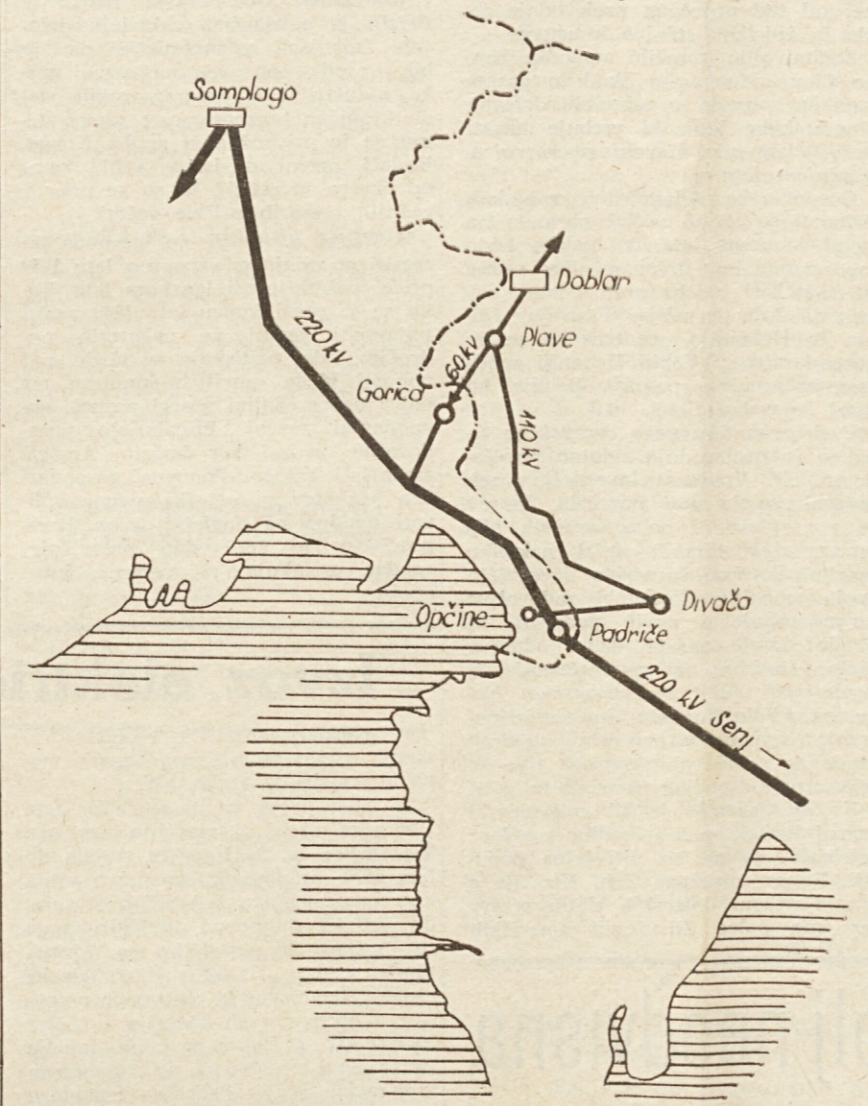
Izvoz električne energije iz Jugoslavije

Izmenjava ali izvoz v Italijo, Avstrijo in Zahodno Nemčijo

Jugoslavija predstavlja velik rezervoar hidroelektrične energije v Evropi. Ona ima to prednost, da njen hidroenergetski potencial lahko za dolgo dobo krije ne samo jugoslovanske potrebe, temveč omogoča tudi izvoz znatnih količin električne energije. Z druge strani pa so dežele, ki meje na Jugoslavijo in ki so skoraj že izčrpale svo-

je izdelavo studije je skupina »Young-lexport« končala svoje delo, nakar so zainteresirane štiri države ustanovile posebno študijsko komisijo pod imenom »Juglexport« — kakor v dmo se loči njeno ime od prejšnje študijske skupine edino po tem, da se je prva pisala z začetnimi črkami You, druga pa z Ju —, ki je začela podrobneje obravnavati posamezne projekte. Stala se je v Ljubljani, na Bledu, v Mitani, na Dunaju in v drugih mestih, vendar delo ni posebno hitro napredovalo. Zato je Jugoslavija neglede na rezultate študijske komisije začela z lastnimi ali z ameriški krediti graditi elektrarne na Cetini, Liki-Gacki, Trebišnjici in Peručici. Od teh je Peručica že v pogonu, elektrarna Split na Cetini pa pojdne v pogon že letošnje poletje. Tako je pri nadaljnjem proučevanju izvoza električne energije odpadlo vprašanje gradnje elektrarn ter se je več ali manj osredotočilo na izvoz električne energije in v nadaljevanju na izmenjavo energije. Za gradnjo je ostala od prvotno predlaganih elektrarn edino še Idrija.

Prenosna mreža med Jugoslavijo in Italijo v tretji etapi izmenjave električne energije

H gornji skici naj pripomnimo, da je nepopolna in toliko, da bo daljnovid 220 kV Senj - Somplago šel do Divače in šele od tod dalje v Padriče in Redipoljo do Somplaga

je hidroenergetske vire. Med te sodi v prvi vrsti Italija, ki bo v bodoče gradila samo še termoelektrarne. Vodne sile Jugoslavije bi lahko proizvedle letno okoli 60 milijard kWh električne energije, zdaj pa proizva-

STIRI RAZVOJNE DOBE

Razdobje 1960-1970, v katerem bi se vršila izmenjava energije, je komisija razdelila na štiri etape. Prva etapa bi predstavljala sedanje stanje, ki je naslednje: Izmenjava energije med Jugoslavijo in Avstrijo se vrši po daljnovidu napetosti 110 kV Dravograd-Labot. V obeh smereh je možno prenašati energijo z največjo močjo 40.000 kW. Izmenjava je urejena s pogodbo.

Izmenjava energije med Jugoslavijo in Italijo se razvija v smeri iz Jugoslavije proti Italiji po daljnovidu napetosti 60 kV od elektrarne Plave v Gorico, iz Italije v Jugoslavijo pa po daljnovidu 130 kV med Opčinami in Divačo. Izmenjava energije je urejena s pogodbo.

S tem je podana možnost izmenjave najmanj 120 milijonov kWh električne energije letno v vsaki smeri. Druga etapa bi se začela z zimo 1962 do 1963, ko bo elektrarna Split že v celoti obratovala, trajala pa bi do konca 1963. Izmenjava energije med Jugoslavijo in Avstrijo bi se še nadalje razvijala med Dravogradom in Labotom, vendar bi se daljnovid 110 kV podvojil, kar bi omogočilo prenos moči 80.000 kW v vsaki smeri.

Izmenjava energije med Jugoslavijo in Italijo bi se razvijala po daljnovidu 130/110 kV med Opčinami in Divačo s tem, da bi v transformatorski postaji Divača postavili poseben izolirni transformator. Možno bi bilo prenašati v obeh smereh moč 50.000 kW.

V drugi etapi bi tako lahko prenašali 290 milijonov kWh energije iz Jugoslavije in istotoliko v Jugoslavijo. Začetek tretje etape bi bil leta 1963, ko bi bil zgrajen daljnovid napetosti 220 kV iz Senja do Padriče pri Trstu, kjer je že vne pripravljeno za gradnjo velike transformatorske postaje, od koder se bo energija pretakala po daljnovidu iste napetosti do Somplaga na Timentu. V izmenjavi z Avstrijo bi

Elektrarne	I.	II.	III.	IV.
Cetina (Split)	530	2.250	94	6
Lika-Gacka (Senj)	242	920	42	5
Idrija	112	340	46	4
Trebišnjica (Dubr.)	840	2.300	116	6
Peručica	144	450	11	3

Amerika trka na vrata Evrope

Poseg v gospodarstvo Z. Evrope - Načelo gospodarske in politične vzajemnosti

Izjave samih ameriških državnikov pričajo, da mora Zahodna Evropa in z njo tudi ostale evropske države računati za s odločnejšim poseganjem Združenih ameriških držav v gospodarski razvoj Zahodne Evrope. Pod pritiskom velikega bremena, ki ga predstavlja za ameriško gospodarstvo pa tudi za ameriško zunanjo politiko velik priranjaj v plačilni bilanci, se Američani čedalje bolj zavedajo velikih uslug, ki jih je Amerika napravila zahodnoevropskim državam za dvig njihovega gospodarstva po vojni, in zahtevajo zdaj od Evrope, da jim vrne vsaj deloma denar, ki jim ga je podarila Amerika v gospodarsko pomoč v raznih oblikah.

Američani so najprej potrkali na vrata Zahodne Nemčije, ker so ugotovili, da si je ta gospodarsko naglo opomogla ter svojo zunanjo trgovino tako razvila, da ji zdaj v plačilni bilanci preostajajo veliki zneski. Ne gre morda samo za to, da zahodnoevropske države čimprej vrnejo Ameriki dolgove, temveč Amerika hoče imeti ustrezno besedo tudi pri urejanju gospodarskih odnosov med samimi zahodnoevropskimi državami pa tudi njihovih odnosov do drugih držav, zlasti gospodarsko manj razvitih. Še nikdar niso Američani toliko govorili in pisali o solidarnosti, ki mora zadržati med zahodnimi državami tudi na gospodarskem področju, kakor zdaj. Ni dvoma, da si hočejo z naglaševanjem te solidarnosti zagotoviti čim večji vpliv na razvoj gospodarskih stikov med zahodnimi državami in s tem ustvariti ugodnejše pogoje za okrepitev njihove lastne ekonomije.

AMERIŠKI NAČRTI ZA SIRSI OKVIR SODELOVANJA Z EVROPO

Za potovanje zahodnonemškega zunanjega ministra von Brentana v Ameriko in za njegove dosežke se izven Zah. Nemčije zanimajo posebno Francozi in Angličani. Zaveda glede povračila zahodnonemških dolgov Ameriki, vprašanje sorazmerne razdelitve stroškov za oboje države držav NATO, kakor tudi problem večjega prispevanja v sklad za podeljevanje gospodarske pomoči manj razvitim deželim, vsa ta vprašanja so mednarodni javnosti dovolj znana; manj pa je znan ameriški načrt glede širšega gospodarskega sodelovanja med zahodnimi državami, ki ga je prinesel von Brentana iz Amerike. Ta se oslanja na načelo gospodarske in politične vzajemnosti med zahodnimi državami. Države bi se morale zavedati, da prevelika obogatitev ene izmed njih gre posredno na škodo gospodarstva drugih. Zato je treba tudi sorazmerno razdeliti bremena. Nemci bi se morali zavedati, da so si lahko tako naglo gospodarsko opomogli; tudi zato, ker so stroške za obrambo Zapada dostoj prevzemali drugi, v prvi vrsti Američani. Države, na katerih finance niso pritisnili vojaški izdatki, so lahko bolj razvile zunanjo trgovino in si ustvarile presežke v plačilni bilanci. Zdaj je treba vojaške izdatke sorazmerneje razdeliti, hkrati pa tudi z doseženimi presežki v plačilni bilanci več prispevati za pomoč manj razvitim državam.

Ameriška spomenica vsebuje osnovne poteze novega načrta za gospodarsko sodelovanje med zahodnimi državami, ki še ni povsem izdelan, a sloni, kakor rečeno na načelu gospodarske in politične vzajemnosti, ter je širši kakor nekdanji Marshallov načrt, katerega finančno breme so nosile samo ZDA.

Američani zahtevajo od Nemčije milijarde

Obisk zahodnonemškega zunanjega ministra von Brentana v Washingtonu v zvezi s poravnavo nemških dolgov Združenim ameriškim državam ni dovedel do zaželenega uspeha. Američani niso zadovoljni z nemškimi ponudbami, temveč zahtevajo več. Ameriška

PTIČJI IZTREBKI - vir peruanskega bogastva

Ko je leta 1802 Aleksander von Humboldt, znan naravoslovec svetovnega slovesa, obiskal Peru, ni mogel verjeti, da izvira 50 metrov visoke krednobele plasti na nekaterih otokih iz ptičjih iztrebkov. Vzel je s seboj v Evropo nekaj te snovi kot vzorec nove vrste okamenin. Toda izredna gnolnica moč teh iztrebkov ali »guano«, kot pravijo temu Peruanci, je bila znana že najstarejšim indijanskim plemenom. Indijanski narod Inkov je uporabljal guano in ga vključil v svoje kmetovalske obrede. Prvo ladijsko pošiljko guana so odposlali v Anglijo leta 1859, toda že med potjo so jo vrgli čez krov, ker se je mornarijem preveč zagabil ostri duh ptičjega gnoja. Šele v sredini preteklega stoletja so poskusili pokazati, da je bil guano petdesetkrat močnejši od živalskega gnoja; odlej je začel guano cveteti kot glavna izvozna industrija Peruja.

PTICE SO POMRLE - GUANA NI VEČ

Državno gospodarstvo Peruja je podleglo dolgi krizi, ki se je zdelo, da je ne bo nikdar konca. »Guano«, je pisal neki peruanski zgodovinar, »je bila naša slava in neposredni razlog naše revščine.« Neko državno podjetje se je leta 1909 zavzelo za otroke in je z angleškim posojilom stalno dvigalo proizvodnjo guana. Guano pomaga sedaj Peruju v njegovih prizadevanjih, da bi zvišal donos žitaric, in zato guana več ne izvažajo, temveč ga uporabljajo doma. Toda kljub temu se je v pridobivanju guana spet pojavila kriza. Leta 1957 se je Humboldtov tok občasno obrnil na široko odprto morje. Plankton je izgubil iz peruanskega obročnega morja in z njim tudi ribe. Dvajset milijonov guanajev (krajevnih morskih ptic), albatrosov in drugih ptic, malone polovica vsega ptičjega prebivalstva je pomrla pa se izselila z otokov. Proizvodnja guana je padla od 300 tisoč ton v letu 1956 na 100.000 ton leta 1959. Sorazmerno je padla kmetijska proizvodnja, kar je spet povzročilo krizo v državni zunanji trgovini in hud padeč slova (peruanskega denarja).

PTICE ZOPET NA DELU

Z novimi 45 m dolgimi ribiškimi ladnjami, ki so zamenjale stare, z manj posledke, lahko polovijo vse ribe v Humboldtovem toku in s tem izpodrežajo korenine tudi industriji za nabiranje guana. Peruanska vlada, ki se zmeraj prejme 3% svojih dohodkov od prodaje guana, je sklenila, da se to ne sme zgoditi. Stehertni napredek v zunanji trgovini od povečane prodaje ribe moke bi bil hkrati uničen po padcu v kmetijski proizvodnji, če bi prenehala proizvodnja guana. Od leta 1958 vlada odbija dovoljenje za graditev kakršne koli nove tovarne za ribje konzerve; vlada upa, da se ji bo posrečilo spraviti na nogo proizvodnjo svežih, zmrzlih rib, ki ne teknujejo tako neposredno s pridobivanjem gua-

Dva petletna načrta na Poljskem

Poljska mornarica čez 800.000 ton

Razvoj gospodarstva na Poljskem je bil lanko leto zadovoljiv, čeprav ni Poljska v celoti dosegla vseh postavk petletnega načrta (1956-60). Industrijska proizvodnja se je povečala za 10% (v primerjavi z letom 1959); proizvodnja električne energije je dosegla 29 milijard kWh, premoaga 104 milijone ton, jekla 4,7 milijona ton, pločevine 4,4 milijona in cementa 4,9 milijona ton. Ugodno se razvija kemična industrija; poročilo poudarja to okolnost glede na specializacijo v proizvodnji med posameznimi državami vzhodnih držav. Njena proizvodnja se je namreč dvignila za 20%, in to v prvi vrsti zaradi povečanja investicij. V Torunu so postavili novo tovarno žvepene kisline, hkrati je bil povečan kombinat v Oswiecimu. Precejšen uspeh je dosegla strojegradnja; napredovale so tudi ladjedelnice, ki so zgradile 60 ladij v skupni tonazi 225.000 ton.

Letos bo družba PLO prejela od poljskih in tujih ladjedelnic 16 ladij s tonazo 126.000 ton (dw). Ob zaključku sedanjega petletnega načrta (1961-65) bo poljsko oceansko ladjevje obsegalo 102 ladij s skupno tonazo 800.000 ton (dw). Vse poljsko trgovinsko ladjevje se bo dotlej povečalo približno za 100 ladij, to je za okoli 600.000 ton (dw). Razvoj trgovinske mornarice je tesno povezan z razširjenjem trgovinskih zvez z azijskimi, afriškimi in južnoameriški deželami. Zboljšane so bile tudi prevozne zveze s socialističnimi državami.

PRIDELOVANJE TOBAKA NA POLJSKEM

Poljska prideluje tobak na površini 35.000 hektarov ter pridelata letno približno 50.000 ton surovega tobaka.

Živinska razstava v Padovi

Na padovanskem sejmišču se pripravljajo na razne prireditve, ki bodo spremljale glavno razstavno prireditve na 39. padovanskem sejmu. Zanimiv je zlasti program prireditev v zvezi z živinsko razstavo. V dneih 31. maja in 1. junija bo III. nagradni natečaj — razstava telet čiste in mešane pasme; v dneih 3. in 4. junija bo III. razstava izbrane goveje živine rdeče furlanske pasme; v dneih 6. do 8. junija bo razstava uvoženega goveda. Razstava bo razdeljena na dva dela: razstava živine za rejo in razstava živine za zakol; v dneih 10. 11., 12. in 13. junija bo 29. razstava perutnine in zajcev. S to prireditvijo bo združena tudi razstava izbranih nesnic. Hkrati bo na sejmišču razstava umetne krme, dodatnih krmil; dalje razstava naprav za pobiranje, hranjenje in ekspanziranje jajc; posebej bo 11. junija Dan perutnine, ki bo nosil naslov: »Strokovno-gospodarska vprašanja v zvezi s proizvodnjo jajc«.

„Pax“ z gospodarske strani

Po vojni se je na Poljskem precej razvilo katoliško gibanje »Pax«, ki ga vodi Boleslav Piasecki in zavzema glede notranjopolitičnega razvoja drugačnega stališče kakor uradna katoliška Cerkev in je pripravljeno sodelovati s socialističnimi organizacijami. Zdrženje »Pax« se udeležuje tudi na gospodarskem področju ter ima velika industrijska podjetja. Od dohodka tega podjetja približno 10 milijonov zlotov (okoli 4 milijone dolarjev) na leto za politično delovanje te organizacije. Doslje je vlada neposredno podpirala gospodarsko dejavnost združenja »Pax« s tem, da je njegovim podjetjem priznavala posebne ugodnosti glede plačevanja davkov, in sicer ugodnosti, ki jih uživajo javne ustanove.

Zdaj poročajo iz Varšave, da je Gomułka sprejel Piaseckega ter mu sporočil, da bodo morala odslaj gospodarstva podjetja združenja »Pax« plačevati davke v enakih meri kakor ostala pridobitna podjetja. S tem se bodo čisti dobički podjetij »Pax« zmanjšali za polovico. Gomułka je ob tej priložnosti menda obljubil Piaseckemu, da bodo njegovi politični skupini omogočili, da zavzame v bodočem Sejmu (parlamentu) več mest. Zdaj ima politična skupina Boleslava Piaseckega samo eno poslansko mesto. Tudi v občinskih in okrajnih odborih naj bi bila »Pax« močnejše zastopana. Zdaj ima 40 svetovalcev v okrajnih odborih in okoli 1000 v občinskih; vseh okrajnih in občinskih svetovalcev na Poljskem je 50 tisoč. V poljskem parlamentu je zdaj 8 drugih katoliških poslancev, in sicer je to skupina »Znak«, ki je povezana s poljskimi škofi, t. j. z uradno katoliško Cerkvijo. Te skupini naj bi v bodoče odmerili samo 4 poslance. Jan Frankowski ima tudi svojo katoliško politično skupino, in sicer je sam direktor »Paxa«. Tudi ta skupina, ki ima sedaj samo enega poslanca v parlamentu, naj bi bila v bodoče močnejše zastopana.

RIJBA MOKA NAMESTO GUANA

Zdaj je je Humboldtov tok spet vrnil na svoje mesto, toda industrija z guanom se bo morala pomeriti iz oči v oči z novim stalnim nasprotnikom. Peruanski ribiči so namreč po svoji lovni sodili pred drugo svetovno vojno na 26. mesto med državami sveta, zdaj pa so se kar nenadoma povzpeli na šesto mesto. V proizvodnji ribje moke, ki služi za hrano ribji zalegi in ki jo delajo iz majhnih rib, ki so poglavita prehrana guano-ptičev, so Peruanci na prvem svetovnem mestu.

MESTA BI SE RADA ZNEBILA GOLOBOV

Lansko leto so v Hamburgu z zastupljenim žitom pomorili okoli 35.000 golobov, ki so živeli v mestu. V Nici so zdaj sklenili, da bodo z umetno pripravano koruzo uspravili 10.000 golobov, jih spravili v velike kletke ter jih prepeljali 250 km daleč v Camarague ob izlivu reke Rona. Tam jih bodo spet spustili. V Nici se hočejo iznebiti golobov, ker mažejo hiše in ulice.

EST.

Pripomba uredništva. Tudi v nekih kraških jamah zlasti v Skocjanski so odkrili pred leti plasti ptičjih iztrebkov, ki so bile po nekoliko metrov debele, niso pa se raztezale v širino in so se nakopičile le v kakšnem skrinjavu in nedostopnem jamskem kotu. V stoletjih so jih nosili netopirji.

Zdeje ni!

Ruski satelit »Venusnik« drvi proti Veneri in ko se bo najbolj približal temu planetu bo 89 milijonov kilometrov oddaljen od Zemlje. Pravi, da ni daleč čas, ko se bo tudi človek pogljal v vesolje. On že tako obvlada snov, tekočo ali trdo gorivo ali plin, to je ni več važno — da je samo še vprašanje časa, kdaj poleteti lahko na Luno. Mnogi so tudi prepričani, da je samo vprašanje časa, kdaj bo človek izdelal umetno snov, ki bo poljubno odporna proti ognju ali prozorna, kakor pač treba. Ni daleč čas, ko bodo gradili ceste visoko na stebrih, stanovanja pa pod zemljo. Iz snovi lahko kujemo neizmerno silo. Naše stoletje je človeški družbi ustvarilo popolno ohišje, brezhibni dom, v katerem se gotovo da živeti.

Čas bi že bil, ko so snov in reči tako napredovale, da se porodi tudi primerna miselnost. Ali jo prinaša naša demokracija? Se upravičeno vprašujemo na Zahodu. Ta je že pred nami a ni sveža in se ne prilagodi novemu položaju, temveč prinaša miselnost, ki je skovana že vnaprej. Sloni na težjih slovstvih prirojenih pravic svobode, enakosti in pravice do pridobitve sreče, ki pa smo jih že precej uresničili in nas več ne pričakujejo dovolj. Tej miselnosti nedostaja klanca velike ideje, ki bi nas zahodnjake iz sedanje države premičnosti potegnila za seboj navzdol in zopet čez breg v novo bodočnost. Blaga in dobrin imamo že več kot dovolj, nimamo pa ideje, ki bi nas navduševala in napolnila praznoto pred nami.

DEZ pada enako na pravičnega in nepravičnega. Res je to, toda nepravični človek si je preskrbel denik pravičnega.

POLITIKA je umetnost, da pripravite druge do tega, da storijo to, kar ne bi radi, da oni storijo vam. SKRB, to so obredi, ki jih plača mo na nesreče, preden se dogodijo. TAJNOST. To je reč, ki jo poveš vsem na tih. Ako hočeš odpreti za logo tajnosti imaš na razpolago samo dve črpalci: alkohol in ljubezen. Objubiti nekomu, da za zaveda ostala tajna, pomeni povedati jo vsem naprej pod pečatom tajnosti.

Est. S.

PO SVETU

VPRASANJE SODELOVANJA MED KRŠČANSKIMI DEMOKRATI IN SOCIALISTI. Po zadnjem sestanku osrednjega odbora krščansko-demokratske stranke in vodstva liberalne stranke se je položaj Fanfanije v vladi, ki jo ruši Tambroni, zopet uredil. Glavni odbor je z večino odobril politiko glavnega tajnika Mora in Fanfanije, ki gre za to, da se sodelovanje med krščanskimi demokrati in Nennijevimi socialisti razširi. Voditelj liberalcev Malagodi, ki je sicer odločno nastopil proti koalicijskim običnim odborom med krščanskimi demokrati in socialisti v Milanu, Genovi in Firencah, je zdaj izjavil, da bo še nadalje podpiral Fanfanijevo vlado. Proti sodelovanju z Nennijsm so se med krščanskimi demokrati izrekli notranji minister Scelba, minister za obrambo Andreotti in bivši predsednik vlade Tambroni. Za sodelovanje s socialisti pa so Moro, pristaši Fanfanije, krščanski sindikalisti in levo krilo stranke.

SICILJSKI SKOFJE PROTI SODELOVANJU S SOCIALISTI. Pod predstvom kardinala Ruffinija so se svetovalec skofje na Siciliji ter obdolski sodelovanje krščanskih demokratov z Nennijevimi socialisti v občinskih odborih v Milanu, Genovi in Firencah. Skofje so proti takšnemu sodelovanju s socialisti, komunisti in disidenti krščanske demokratske stranke na Siciliji. Dober teden nato je vodstvo krščanskih demokratov sporočilo, da je proti sestavi pokrajinskih svetov v Milanu in na Siciliji s sodelovanjem s socialisti.

PREDSEDNIK TITO MED AFRIKIM NARODI. Na ladji »Galeb« je predsednik Tito, ki potuje v spremstvu svoje soproge Jovanke, dne 28. februarja prispel v Akro, glavno mesto Gane. V imenu vlade in ganskega ljudstva ga je pozdravil predsednik Nkrumah, ki je omenil, da si Gana zdaj prizadeva, da bi se gospodarsko okrepila. Predsednik Tito se je zahvalil za pozdrav in imenu jugoslovanskih narodov, ki so pozorno spremljali boj ganskega ljudstva za neodvisnost in pravico. Do neke mere je bila v preteklosti usoda jugoslovanskih narodov podobna; zato danes toliko bolj čustvi in razumejo težnje ganskega ljudstva.

VATIKANSKEM POTEZA NA JUZNEM TIROLSKEM. Zaradi bohnosti tridentinskega nadškofa msgr. de Ferrarja je bil za apostolskega upravitelja te nadškofije imenovan msgr. Gargitler, škof v Brixenu, ter je svoje novo mesto tudi že nastopil. Med Italijani v Tridentu je to imenovanje zbudilo veliko presenečenje, ker je bil Nemeč postavljen za upravitelja nadškofije, ki je pretežno italijanska. K njej pripadajo samo nekateri nemški dekani iz bencenske pokrajine. Škof Gargitler je pristaš mirne poravnave sedanje ostra spora med Italijani in Nemci na Južnem Tirolskem. S sedanjim papežem Janezom XXIII. se poznata iz časa, ko je bil papež patriarh v Benetkah. Dopsnik švicarskega lista »Nue Zürcher Zeitung« pripominja, da pomeni to imenovanje trdnjavo povezavo tridentinske in bencenske pokrajine, ki sestavljata delo Gornjega Poadija. Južni Tirolci si prizadevajo, kakor znano, da bi bencensko pokrajino, ki je pretežno nemška, ločili od tridentinske. Obstaja tudi načrt, da bi vse nemške predele bencenske pokrajine, torej tudi tiste, ki zdaj cerkveno pripadajo k tridentinski nadškofiji, združili in priključili brixenski škofiji. Ta načrt bo zdaj toliko težje izvesti.

NOVA SOVJETSKA POROČEVALSKA AGENCIJA. Poleg uradne sovjetske poročevalske agencije »Tass« so zdaj ustanovili novo agencijo »Novosti«. Med ustanovitelji so sovjetski časnikarji in pisatelji. Nova agencija bo obveščala tujino o razmerah v Sovjetski zvezi, sovjetsko prebivalstvo pa o življenju drugih narodov. V upravnem odboru sta tudi glavna urednika »Pravde« in »Izvestij«.

POLJSKA, AMERIKA IN SOVJETSKA ZVEZA. V mednarodnih političnih krogih je zbudilo zanimanje imenovanje Avrelja Aristova za sovjetskega poslanika v Varšavi. Aristov je dole zavzemal visoko mesto v predsedništvu centralnega komiteja sovjetske komunistične stranke. Očitno ima imenovanje tako visoke osebnosti tudi določeno politično ozadje. V Moskvi so postali pozorni na ameriške poskuse, da bi Poljsko odtrgali Sovjetski zvezi. To je jasno iz pisanja »Pravde«, ki je napadla politiko novega predsednika Kennedyja, češ da se je Amerika pričela mešati v notranje zadeve socialističnega tabora. »Pravda« dodaja, da se s tem sabotira težnja, da bi prišlo do popuščanja sedanje napetosti med Sovjetsko zve. in Ameriko. »New York Times« pripominja, da je tipanje novega zunanje ministra Deana Ruska v Varšavi presenetilo celo ameriške politične kroge, ki so bili prepričani, da se Kennedy želi sporazumeti neposredno s Sovjetsko zvezo.

MAROKO IMA NOVEGA KRALJA. Preteklo nedeljo je med operacijo zaradi mandljeve, ki je bila izvršena v prisotnosti desetih zdruvalnikov iz Maroka, Francije in Svce univo za srčno kapjo 52-letni kralj Mohamed V. Kmalu nato je bil proglašen za novega kralja Hasan II, ki ima 31 let. Za časa vladanja kralja Mohameda V., ki je bil poprej sultan, si je Maroko izvojeval popolno neodvisnost. Poprej je bil pod francoskim pokroviteljstvom. Zadnji dan februarja so Mohameda s slovesno pokopali v Rabatu. Italijo je na pogrebu zastopal minister za zunanjo trgovino Martinelli.

PRED POMIRNENJEM V ALŽIRIJI? V Ramouilletu na Francoskem sta se sestala predsednik De Gaulle in predsednik Tunizije Habib Bourguiba, da bi razpravljala o pogojih za rešitev alžirskega vprašanja. Bourguiba posreduje med časno alžirsko vlado, ki je nastanjena v Tuniziji in Francozi. Po sestanku je Bourguiba izjavil, da javnost lahko pričakuje v odnosih med Alžirci in Francozi kmalu kaj novega. V Oranu v Alžiriji so bile dan demokracije za mir, ki so se prelevile v demonstracije proti Evropejcem. Hkrati je množica Arabcev žalovala zaradi smrti maroškega kralja. Arabci so Evropejcem zažgali več osebnih avtomobilov; zažgali so tudi avto, v ka-

Mednarodna trgovina

NOVA TRGOVINSKA POGODBA MED ITALIJO IN SOVJETSKO ZVEZO

V Moskvi so podpisali trgovinski dogovor, ki ureja izmenjavo med obema državama v letu 1961. Hkrati je bil podpisan okvirni sporazum, ki bo urejal trgovino v štirih letih 1962-1965. Letos se bo trgovina s Sovjetsko zvezo povečala za 20-25%. Italija bo izvažala industrijsko opremo, orodne stroje, cevi, transformatorje, hladilnike, tiskarske stroje, kable, agrume itd. Sovjetska zveza bo izvažala surovi petrolej, antracit, lito železo, naftalen, benzol, les, celulozo, bombaž, žito vseh vrst, stroje itd. Kontingent surovega petroleja znaša 4 milijone ton, to je 14 lanskega italijanskega uvoza. Okvirni sporazum za naslednja štiri leta predvideva nadaljnje povečanje trgovinske izmenjave.

Vrednost italijansko-ruske izmenjave je lani dosegla 100 milijonov dolarjev v vsako smer, letos bi se morala povečati na 240-250 milijonov. Letos bo Italija izročila Sovjetski zvezi petroleja ladjo 48.000 ton. Cena še ni bila dogovorjena. Gorilnega olja bo letos Italija uvozila 700.000 ton, lani 650.000. Italija bo tudi uvozila 10.000 zapeljivih ur in 50.000 litrov vodke.

ITALIJANSKO POSOJILO JUGOSLAVIJI

Pretekli teden je bil v Rimu podpisan sporazum glede italjanskega prispevka k izvedbi devizne preobrazbe v Jugoslaviji, ki bo znašal 35 milijonov dolarjev (okoli 22 milijard lir). Mednarodni denarni sklad bo posodil Jugoslaviji 75 milijonov, Amerika 100, Zah. Nemčija 35, Anglija 10, Nizozemska 5, Svica 10, Avstrija 7 in nekaj milijonov tudi Švedska. Ono tretjino (okoli 8 milijard lir) bo Italija dala v finacijski obliki, z ostalim denarjem pa bo financirala italijanski izvoz v Jugoslavijo.

KONJUNKTURA V ITALIJI

Cene na debelo se v Italiji meseca januarja niso posebno spremenile. Kakor vselej po praznikih, je konjunktura na trgu z živili precej popustila. Cene prašičev oziroma svinjskega mesa so se uredile. Zivahno je bilo na trgu s tkaninami, z bombažem in volno, kakor tudi na trgu z barvastimi tkaninami. Cene gradiva so se uredile. Po podatkih trgovske zbornice v Milanu so cene na debelo v drugi polovici januarja napredovale za 0,45%. Okrepile so se cene živin, kakor mesu, dalje tkaninam in gradivu, medtem ko so postale cene povrtin. Neizpremenjene so cene kovin in raznih industrijskih proizvodov, popuščajo pa cene kemikalij.

SODELOVANJE PIRELLI - RIV.

Koncern Pirelli in tovarna umetnih snovi RIV sta ustanovili skupno podjetje, ki naj bi proizvajalo plošče iz umetnih snovi »melamin« ter jih razpečavalo zlasti v državah Evropske gospodarske skupnosti. Podjetje ima v Torinu že svojo tovarno.

PREPOVED IZVOZA AMERIKIŠKIH STROJEV V SOVJETSKO ZV.

Ameriški minister za trgovino Luther Hodges je prepovedal izvoz 45 strojev za izdelovanje krogljinih ležajev v Sovjetsko zvezo. Stroji stanujejo poldrugi milijon dolarjev. Senator J. Williams je v Kongresu nastopil proti tej prepovedi.

SOVJETSKI AVTOMOBILI NA DANSKEM.

Danska ladjedelnica Burmeister and Wain je ustanovila podružnico za razpečevanje sovjetskih avtomobilov na Danskem. Doslej so prodali le malo sovjetskih avtomobilov, in sicer v šestih mesecih samo 53 vozil vrste »Volga« in »Moskvič«, medtem ko bi jih po sporazumu morali prodati 400. Danška ladjedelnica si prizadeva, da bi pospešila prodajo sovjetskih avtomobilov, ker lahko edino pod tem pogojem račun na sovjetska naročila ladij iz Sovjetske zveze.

AMERISKO POSOJILO ZA ITALIJANSKO LETALSTVO

Export-Import Bank v Washingtonu je podelila italijanski družbi za civilni letalski promet »Alitalia« posojilo 8,5 milijona dolarjev (5 milijard 278.500.000 lir). S tem denarjem bo družba kupila dve štirimotorni letali »Douglas DC-8«, ki bosta letali čez Ocean.

AMERISKA DRUŽBA PREVZELA

Družba Thor Power Tool Company iz Chicaga je sklenila prevzeti italijansko družbo FIAP iz Torina ter vložiti v ta namen 1 milijon dolarjev. Thor je ena izmed največjih ameriških družb za proizvodnjo električnih naprav in gumijastih plaščev. Zdjaj zaposluje 4000 oseb. Družba ima tovarno tudi v New Castlu na Angleskem in podružnice v Južni Africi, Mehiki, Braziliji in na Filipinih. Američani računajo, da bo FIAP lahko povečala svoje prodaje v države Evropskega skupnega trga.

AMERISKI TRGOVINSKI CENTER NA ANGLESKEM

Za ravnateljstva ameriškega stalnega trgovskega centra v Londonu je bil imenovan Clarence G. Pusey. V novem trgovskem središču bo stalna razstava ameriških proizvodov.

Slabša konjunktura v l. 1961?

Inštituti za proučevanje gospodarske konjunkturo so mnenja, da se splošno v prvih mesecih letošnjega leta gospodarstvo v zahodnih državah razvija približno v isti smeri kakor ob koncu lanskega leta. V evropskih državah predstavlja notranje vpraševanje še vedno največjo spodbudo industrijskim obratom; medtem pa nekoliko upada zunanje povpraševanje po blagu. Nekateri so mnenja, da je treba to upadajoče povpraševanje od zunaj pripisati večjemu zanimanju, ki ga evropske države kažejo za podeljevanje pomoči manj razvitim deželam. Vsekakor ni sedanjih razvoj tako ugoden, kakor je bil v začetku lanskega leta, ko smo lahko govorili o pravem gospodarskem »boomu«, meni ISCO. Napredek upada v Zah. Nemčiji, na Holandskem in Danskem, in sicer predvsem zaradi pomankanja delovne sile; položaj v Belgiji je slab, predvsem iz političnih razlogov, medtem ko je gospodarski razvoj v Franciji ugoden. V zahodni Evropi so investicije še vedno velike; od tod povečana proizvodnja jekla in izdelkov strojne industrije.

Zanimivo je poročilo ameriške banke Chase Manhattan Bank o gospodarskem razvoju v zahodnih državah v preteklem letu, ki vsebuje hkrati tudi nekaj predvidevanj za razvoj v letošnjem letu. Gospodarska dejavnost v zahodnih državah se je po večini ohranila na ravni lanskega leta. V bodoče bodo med zahodnimi državami še vedno imele največji uspeha pred ostalimi državami Zah. Nemčija, Francija, Italija in Holandija, medtem ko se bo gospodarstvo v Veliki Britaniji razvijalo počasneje, položaj Belgije bo ostal še vedno šibak.

V državah Skupnega evropskega trga se je proizvodnja celotno povečala za 7%. Vrednost investicij v teh državah se je tudi povečala, čeprav je povpraševanje po evropskem blagu iz prekomorskih dežel nekoliko upadlo. Tovarne še vedno povečujejo svojo zmogljivost, da bi zadovoljile povpraševanje za novih področij, ki se je odprlo zaradi delne odprave Kar. Lani se je povpraševanje iz čezmorskih dežel po evropskem blagu zmanjšalo, medtem ko se je notranja trgovina v evropskih državah okrepila; v državah skupnega trga se je notranja trgovina povečala za 28%.

V Zah. Nemčiji je bil gospodarski razvoj lani še vedno izredno ugoden; računajo, da ne bo niti letos popustil. Danes razpolaga Zah. Nemčija s 7 milijardami dolarskih zlatih rezerv ter ima poleg Združenih ameriških

držav največje uradne rezerve.

V Franciji se sicer na nekaterih mestih opažajo šibke točke, toda celoten gospodarski razvoj je bil lani ugodnejši, kakor so ga pričakovali vladni gospodarski izvedenci. Razvoj v letih 1961 zavisi v veliki meri od razvoja notranje potrošnje; ni namreč verjetno, da bi se izvoz tako dvignil kakor lani.

Italija je lani glede industrijskega razvoja prekosila vse ostale države Skupnega evropskega trga. Leto 1961 se je začelo v ritmu izrednega razvoja, toda težko je pričakovati, da bi dosegli višji napredek kakor v preteklem letu.

Za Holandijo, katere gospodarski razvoj je sicer popustil, napoveduje poročilo tudi v letu 1961 ugoden razvoj. Ako bodo gospodarske razmere ugodne, bo vlada 1. julija znižala davek na dobiček družb.

Glede Belgije pravi poročilo ameriške banke, da je njenih sedanjih gospodarskih težav kriva slaba uprava v preteklosti. Gospodarski razvoj v Belgiji je najslabši v zahodnih državah. Zmanjšali so investicije; dan je bil prevelik poudarek na razvoj teške industrije; v premogovinskih vladah kronična brezposelnost; vsemu temu se je pridružila še zbuga Konga. Bodoči razvoj odvisi v veliki meri od obsega investicij, ki so se prav v zadnjih mesecih pričele večati.

V Veliki Britaniji je gospodarski razvoj po sijajnem vzponu v letu 1959 pričel pešati jeseni lanskega leta. Tako se je bil prvi koncu leta 1960 pričel pojavljati zastoj na nekaterih področjih. Zdjaj pritiskajo na vlado, naj popusti glede omejitve kreditov ter naj z neposrednimi posegi pospeši gospodarski razvoj. Pričakujejo navedene uvoza, ker hočejo Angleži zmanjšati zaloge. Ponovna gospodarska poživitev v Ameriki utegne vplivati ugodno na angleški izvoz. Brezposelnost je še vedno precejšnja, vendar pričakujejo povečanje investicij.

Izvoz električne energije

(Nadaljevanje s 1. strani)
Nadaljevanje s 1. strani. Na etapa bi trajala do konca 1965. V četrti etapi, ki bi se začela leta 1970, bi dosegla izmenjava vrhunec. Za izmenjavo z Avstrijo bi zgradili 220 kW daljnovod od Kidričevega čez Soščanjo do avstrijske transformatorske postaje Na selu (Oberseilach) na Koroskem, kar bi omogočilo prenašati v obeh smereh energijo z močjo 200.000 kW. Z Italijo pa bi se nadalje izmenjavali energijo po že omenjenem daljnovodu Senj - Padriče - Somplago napetosti 220 kV z možnostjo prenosa moči 102.000 kWh v obeh smereh. Tako bi bil v četrti fazi možen prenos 600 milijonov kWh letno iz Jugoslavije v Italijo in Avstrijo ter istotoliko v nasprotni smeri iz Italije in Avstrije v Jugoslavijo.

Izmenjava energije bi se vršila v odnosu ena proti ena. To velja pa le načelno, medtem ko bi za posebne primere bila predvidena tudi drugačna količina in drugačna cena. Predvideva, da bi se izmenjava vršila tako, da bi Jugoslavija izvažala energijo v mesecu decembru, januarju, februarju in marcu, uvažala pa bi jo v mesecu avgustu, septembru in oktobru, verjetno pa tudi v juliju. Podrobneje bo treba obravnavati še nekatera tehnična vprašanja kot so ozemljitev, zaščita in podobno.

MED ZAHODNO NEMCIJO IN JUGOSLAVIJO

V študijski komisiji »Jugelexport« sodelujejo naslednje elektrogospodarske organizacije: Skupnost jugoslovanske elektrogospodarske, italijanske elektrogospodarske družbe SADE in SE NEL, avstrijska družba Verbundgesellschaft ter zahodnemška družba DVG. Ker pa Zahodna Nemčija ne meji na Jugoslavijo, je njeno stališče nasproti izmenjavi energije z Jugoslavijo neko-

TEKMA MED RUBLJEM IN DOLARJEM

Kdo bo zmagal v Indiji in drugod

Med zadnjim obiskom v Indiji lanskega leta je sovjetski predsednik Hruščev dejal, da je Sovjetska zveza s krediti, ki jih je podelila Indiji, prisilila zahodne države, da so tudi one začele posojati denar Indiji. Dodal je: Iz strahu pred komunizmom da Zahod Indiji vsakokrat dva rublja, ako ji je poprej Sovjetska zveza že dala 1 rubelj.

V resnici je med Sovjetsko zvezo in zahodnimi državami, zlasti z Ameriko, že več let prava tekma, kateri tabor, vzhodni ali zahodni, se bo v Indiji gospodarsko čimbolj utrdil in si hkrati pridobil simpatije indijskega ljudstva. Ni dvoma, da je bilo v izjavi Hruščeva tudi precej propagandne res, pa je tudi, da Sovjetska zveza pogosto prehiti zahodne države, ko gre za finančno-politične poteze

Asuanski jez že gradijo dobro leto s sovjetskimi denarjem. Američan (stric Sam) in Nemeč (Mihel) sta prišla z dolarji in markami (prekopano. (Karikaturo »Die Zeit«)

Sovjetska kreditna politika ima nerazvitih deželah svoje posebne značilnosti. V veliki meri uspeva zato, ker je Sovjetska zveza za povračilo posojenega denarja zadovoljila s plačevanjem v blagu. Rusi sprejemajo nerazvitih dežel včasih tudi tehnično nedovrsne proizvode in upoštevajo okolnost, da se industrija in obrt nerazvitih deželah nista mogli še popolniti. Pogosto prodajajo Rusi uvožene proizvode dalje v tretje države, in sicer tudi ceneje. Podobno deluje in sicer tudi Sovjetska zveza z Egiptom, ki plačuje sovjetsko posojilo z izvozom bombaža.

Računajo, da je vzhodni tabor (brs Kitajski) doslej podelil tujim nerazvitim državam za okoli 3 milijard dolarjev posojil; pri tem ni računano vojaška pomoč raznim arabskim državam, ki naj bi po računih zahodnih izvedencev znašala okoli milijardo dolarjev. Sovjetska zveza je Indiji do konca leta 1960 podelila 8 milijonov dolarjev gospodarskih posojil (okoli 3500 milijonov rubljev). Dostej nista bila realizirana obljuba na kredita 500 milijonov od novembra 1957 in 500 milijonov rubljev za tretji indijski petletni načrt. Sovjetska zveza je podelila posojila dvanajsetim nerazvitim državam.

V tem času so ZDA podelile nerazvitim deželam v raznih oblikah, med drugim brezplačno pomoč in posojila v vrednosti 12.000 milijonov dolarjev. Nadaljevanje je treba omeniti zlasti sporazum sklopljen z indijsko vlado maja 1960, glede dobave ameriškega žita Indiji. Američani pomagajo tujim državam, torej tudi gospodarsko razvitim deželam, v povojnem času, v številnih izdatkih Marshallov načrt, dosegla okoli 60 milijard dolarjev, ako upoštevamo tudi denar za vojaško pomoč.

Po višini podeljenih kreditov in gospodarske pomoči Sovjetska zveza ravna daleč drugače od ameriških držav, vendar je zahodne gospodarske, finančne in politične kroge presenečilo, da je Sovjetska zveza s svojo kreditno politiko prešla mejo tako imenovanega »vzhodnega bloka« ter segla na področje izven tega bloka.

Američani si v vsadnjem času prizadevajo, da bi vsaj nekaj denarja, ki so ga izdali po vojni kot gospodarsko in vojaško pomoč tujim državam, spravili zopet domov. S tem politiko je začel že predsednik Eisenhower, ko so Američani pričeli bolj čutili pritisk težkega bremena primanjkljaja plačilne bilance, ki je sukla okoli 4 milijard dolarjev, ki so tudi njihov pritisk na Zah. Nemčijo, da bi vrnila posojeni denar. Hkrati več prispevala za vojaške datke v okviru Atlantske zveze (NATO). Pa tudi za gospodarsko pomoč nerazvitim deželam.

Jugoslovanska podjetja še bolj neodvisna

Ze več mesecev so trajale razprave gospodarskih, finančnih, strokovnjakov in predstavnikov podjetij o gospodarskih spremembah, ki jih je bilo treba v Jugoslaviji izvesti, da se poslovanje in organizacija podjetij, ki se bavijo s proizvodnjo, trgovino in uslugami, spravi v sklad z naglim gospodarskim razvojem pa tudi s preobrazbo deviznega režima in uvedbo carin namesto dosedanjega sistema koeficientov. Delo na tem sprememba je bilo v glavnem zaključeno in v zvezi izvršni svet je odobril potrebne zakonske osnutke, katerih vsebina je bila v glavnem objavljena. Med člani vlade so pri teh izpremembah odlovali zlasti podpredsednik M. Todorović, Minčev in Zoran Polić iz državne sekretariata za finance, predsednik komiteja za zunanjo trgovino Sergej Kraigher in sekretar za blagovni promet dr. M. Brečelj. Zdjaj so zadevni zakonski osnutki pred Ljudsko skupščino.

O spremembah deviznega režima smo že večkrat poročali, obseirneje zlasti v zadnji številki. Carinska tarifa bo po dosedanjih napovedih uveljavljena 15. marca; že danes so znane nekatere podrobnosti, ki jih navajamo nize. Spremembe so nastale v sistemu razdelitve dohodkov (plač, v politiki cene, in bančnem sistemu pa tudi glede poslovanja podjetij). Pri teh spremembah je v veliki meri odločevalo načelo, da se podjetjem, t. j. proizvajalcem omogoči čim svobodnejše delovanje, ki naj urejajo predvsem gospodarski zakoni, ne pa upravno poseganje, to je države in drugih javnih ustanov. Pri postavljanju smernic za razdelitev dohodkov (plač) je odločevalo načelo, naj bo delavec ali nameščenec plačan po delu, to je po učinku njegovega dela, da bi mu tako dali spodbudo in vseživljenjsko do dela ter s tem dvignili storilnost. V bodoče ne bodo podjetja več odvajala toliko denarja kakor doslej; tako jim bo omogočeno, da si sama ustvarijo trdnješe finančno osnovo. Nič manjšo vlogo ni pri izpremembah igrala skrb za čim hitrejšo dvigvanje življenjske ravni. Čez dobrih 5 let naj bi narodni dohodek na prebivalca dosegel 1000 dolarjev na leto.

ZVISANE TARIFE V PROMETU

Državni tajnik za promet Marin Cetinić je napovedal, da bodo železniške tarife v Jugoslaviji zvišane povprečno za 15%. Da bi bil promet na železnicah postavljen na gospodarsko osnovo, bi terem so bili dve Francozinji in dva Francoza. Obe ženski sta zgoreli, moška pa sta se rešila.

DVA OBOROŽENA TABORA V KONGU.

Cete ministrskega predsednika Gizenge, ki se ima za edinega pravega naslednika ubitega Lumumbe, bivšega predsednika enotne vlade za vse Kongo, so izvršile ofenzivo iz Vzhodne dežele v smeri proti jugozahodu v deželo Kasai in zasedle njeno glavno mesto Luluabourg; vendar niso nadaljevale ofenzive proti Leopoldvillu, glavnemu mestu vlade Ilea in Kasavubuja. Luluabourg je v rokah čet Organizacije združenih narodov. Medtem so J. Ileo, predsednik tako imenovane rudniške vlade A. Kalonji in predsednik Katange Combe sklenili vojaški sporazum, da bi zaustavili prodiranje Lumubovih čet. Po vsem tem sta se v Kongu ustvarila dva velika tabora, na eni strani Lumumbovi prihustaji, na drugi njihovi nasprotniki. Hruščev je med tem poslal vsem vladam sveta spomnilico, v kateri zahteva odstop Hammarškjolda, glavnega tajnika Združenih narodov. Predsednik Gane Nkrumah predlaga, naj bi poveljstvo čet OZN prevzeli Afričani.

tarife morali zvišati za 25%.

V prevozu potnikov se bo tarifa zvišala povprečno za 15%, v blagovnem prometu za 12,7%, v letalskem za 15-20%, v cestnem prometu za potniški prevoz za okoli 15%, za blagovni 8-15%, v rečnem pa za 15%. V pomorskem prometu bo zvišanje različno in odvisno od vrste plojbe. Vozne olatjave v potniškem prometu za potovanje na letne počitnice in razvedrilo ostanje v desedandni dijaški izleti. skupinska potovanja pionirjev, otroci in mladina, posamezne potovanja rednih dijakov, narodni heroji, nosilci partizanske spomenice, Karadždžev zvezde, slepci, invalidi itd. Zmanjša se vozna olatjava za mesečne vozovnice dijakov, odpravljena pa bo olatjava za seje, razstave in druge prireditve, za nedeljska in praznična potovanja in za kolektivna potovanja družbenih organizacij.

Tarifa za prevoz nekaterih vrst blaga, kakor na primer lignita, se zniža, izjemne tarife za prevoz nekaterih drugih vrst blaga, kakor premoga, boksita, živinske krme, sadja in sočivja itd., pa ostanje še vedno v veljavi.

VIŠJE POKOJNINE IN INVALIDNINE

Pokojnine se povprečno povišajo za 15%, in sicer v višjih razredih manj, v nižjih pa za več, tudi za 24,3%. Invalidnine se zvišajo za 10%, dodatke za ločno življenje pa za 12,5%.

na, azbestna vlakna, kavstična in kal-

cinirana soda, sulfinita celuloza (viskoso za rajon) in nikelj. Pri vzemnem državnem sekretariatu za finance bodo ustanovili strokovno carinsko komisijo, ki bo dajala svoje mnenje o uporabi carinske tarife. Njen namen je, da prepreči pogreške in zastoj pri carinskem postopku. Določbe nove carinske tarife bodo veljale za uvoz blaga iz vseh tujih držav. V primerih, ko nekatere dežele ne priznavajo Jugoslaviji uporabe klavzule o največjih ugodnostih, bodo jugoslovanske carinarнице na blago iz teh držav zaračunavale posebno doklado. Po sedanjih vesteh se nova carinska tarifa uveljavlja 15. marca. Carinarнице bodo obračunavale carine v smislu te odredbe na vse blago, ki bo uvoženo v Jugoslavijo od 15. marca dalje.

POSEJLO MEDNARODNE BANKE ZA HIDROCENTRALNO

Med predstavniki Mednarodne banke za obnovu in razvoj ter jugoslovanske vlade so v Washingtonu sklenili pogodbo o posojilu. Mednarodna banka bo podelila posojilo 30 milijonov dolarjev za finansiranje graditve hidroelektrarne pri Senju in za napeljavo 1264 km daljnovodne mreže.

Hotel Jelovica Bled

Odprt vs leto. Tekoča, topla in mizla voda. 61 postelj. Soba s kopalnico. Lastna taksi, restavracija z narodnimi in mednarodnimi specialitami. Depandansa BLEGAŠ z lastno restavracijo, 45 postelj, karjarsva s počmi. - Žičnica

Letenci, svetilke, popolne opreme za kopalnice

... po cenah, ki se ne dajo primerjati!

Brandolin

Via S. Maurizio, 2

Tordka

SILA JOŽEF

UVOZ IZVOZ

TRST - Riva Grumula 6-I - Telefon 37-004

IZVOZ Telefon 55-689

INTEREUROPA

mednarodna speditija in transport

Glavna direkcija Koper tel. 141; 184 telex 03-176

Brzjav: Intereuropa Koper,

Tek. rač. 600-31 - 134 Jugobanka Ljubljana

s svojimi poslovalnicami v Beogradu, Zagrebu, na Reki, v Ljubljani, Mariboru, Sarajevu, Sežani, na Jesenicah, v Prevaljah, Kozini, Subotici, Zrenjaninu, Novem Sadu, Novi Gorici, Podgorju in Nišu.

Se Vam priporoča in zagotavlja hitre in ceneje speditijske in transportne usluge. - Prevzema vse speditorske posle v zvezi z mednarodnimi; vselejemi!

UVOZ - IZVOZ

drvea karjarsva in premoga

VREMEC R.

Opčine - Narodna 78

Telef. 21-306

Prispelo so prva pošiljka!

Cene ugodne!

Splošna plovba - Piran

Zupančičeva ul. 24

tel. 51-70 - telex 03-122

Komercialni oddelek - Ljubljana

Igriška ul. 12

telefon 23-147 - telex 03-18!

Pomorski prevozi dolge in obalne plojbe.

Redna POTNIŠKO - TOVORNA linijska služba Jadran - ZDA - Jadran, združena z Jugolinijo. Odhodi ladij vsakih 10 dni.

Ladjedelnica gradi ladje

VESTNIK SLOV. GOSPODARSKEGA ZDRUŽENJA

SEDEŽ: TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10/1 - TELEFON ŠT. 18-04

Vsi na volitve v obrtniško komisijo!

Obrtniki, včlanjeni v sekcijo obrtnikov Slovenskega gospodarskega združenja, so v posebnem pozivu ostalim prtnikom pojasnili razloge, ki so jih privedli do tega, da so predložili za imenovanje članov v pokrajinsko obrtniško komisijo, ki bodo v nedeljo, 12. marca, svojo posebno listo. V pozivu ugotovljajo, da dosedanj zastopniki obrtnikov v imenovani komisiji, zlasti zadržani, z vso vneto ponavljajo že znane in nikdar uresničene obljube, ker hoteli, da bi ostalo vse pri starem in da bi bilo mogoče še slabše. Zato kandidati liste št. 4 pozivajo vse obrtnike, da se udeležijo volitev, kot jih pozivajo dosedanj voditelji, toda svoj glas naj oddajo samo listi št. 4, ker je edina opozicijska lista, katere kandidati jamčijo, da se bodo resnično prijavili za koristi obrtnikov. V pozivu opozarjajo na številna resna vprašanja, ki katere do danes, kljub vsem obljubam, ni bila najdena ustreznega rešitev. Govorjajo, da ni še ustreznega zakonodajstva, ki bi resnično zaščitilo obrtniških poklicev in korist vseh obrtnikov, kakor tudi potrošnikov. Tudi boljša blagajna ne deluje povsem zadovoljivo; potrebna so razna izboljšanja pri podeljevanju pokojnin. Potrebne bi bile tudi primerne olajšave pri podeljevanju posojil za obnovitev in izboljšanje obrtniških obratov.

Na koncu svojega poziva kandidati liste št. 4, dajejo kratka navodila o volitvah: vsak volilec bo prejel od svoje občine volilno potrdilo, na katerem bo značen volilni sedež in urnik volitev. Prejema naj za to določeni kotiček pri listi številka 4.

- Carli Danijel (Daniele), mizar, Boljunc;
- Novak Ivan (Giovanni), kovač, Trst;
- Smerdel Ivan (Giovanni), krojač, Trst.

ZASTOPNIŠKE LISTE ŠT. 4 ZA VOLITVE POKRAJINSKE OBRTNISKE KOMISIJE

Za vsak volilni sedež so kandidati liste št. 4 imenovali po enega zastopnika liste.

Stanarina po novem zakonu

ZAKON Z DNE 21. DEC. 1960 ŠT. 1521 O STANARINAH DOLOČA SLEDEČE:

1. Najemniške in podnajemniške blokirane pogodbe mestnih nepremičnin se po novem zakonu podaljšajo do 31. decembra 1961.
2. V primerih, kjer se prenehanje najemniških pogodb ravna po običajnem pravu, je konec določen za naslednji običajni konec.
3. Za razkošna stanovanja je omejeno podaljšanje na 30. sept. 1961.
4. Za razkošna stanovanja se razumejo tista, ki so navedena na tablicah ministrskega odloka z dne 7. jun. 1950, pod št. 1 in 2.
5. Novi zakon določa, kakšno stanovanje je razkošno.
6. Po novem zakonu so razkošna: a) hiše zgrajene na prostorih v okrožju regulacijskega načrta, ki so namenjeni graditvi vil in zasebnih vrtov; b) hiše, ki jih obdajajo vrtovi ali prostor 6-krat večji od zasedenega prostora, stanovanja, ki imajo več kot 200 kv. m površine.
7. Za stanovanja, ki služijo v druge namene, se podaljšajo zapora do 31. dec. 1964, le če prostori služijo za: a) izvrševanje svobodnega poklica (zdravnik, inženirja, komercialista, geometra, odvnetnika itd.); b) poslovanje obrtniškega podjetja, ki ga za takega prizna zakon z dne 25. julija 1956, št. 860, c) proizvodnjo dobrin ali nudenje uslug

umetniškega značaja ali navadnega, če v podjetju dela lastnik ali družinski člani ne v večjem številu od 5.

8. Za stanovanja, ki služijo v druge namene in niso navedeni v kategoriji a), b) in c) pod točko 7, je omejeje no podaljšanje le do 30. sept. 1961.

9. Od 1. jan. 1961 znaša odstotek povzročila za blokirana stanovanja do 31. dec. 1964 20% na znesek stanarine plačan 31. dec. 1960. Prihodnji povzročil se bodo šteli od stanarine, plačane 31. dec. 1961 in tako dalje.

10. V primeru, da je podnajemnik v slabih gmotnih razmerah ali pa gre za nepremičnine, ki so oddane v najem prvič po 31. oktobru 1945 in do 10. marca 1947.

11. Nobena povzročila ne dočeta zakon za stanovanja v slabem stanju, v katerih stanujejo revni stanovalci.

12. Dovoljen je 100% povzšek (vedno od 31. jan. 1961), če so gmotne razmere podnajemnika dobre in mnogo boljše od lastnikovih.

13. Prejšnji zakoni so določali, da so zasebne pogodbe nične, medtem ko novi zakon določa prav nasprotno, in sicer, da imajo od 1. jan. 1961 popolno veljavo zasebne najemniške pogodbe.

BOLNISKA BLAGAJNA ZA TRGOVCE

Odbor SGZ je poslal generalnemu vladnemu komisarju vlogo, v kateri poziva oblasti, naj nemudoma imenujejo nove člane v pokrajinsko komisijo za bolniško blagajno za trgovce na mesto prejšnjih, glede katerih je zaradi večkratne neupravičene odsotnosti upravičena domneva, da so odstopili.

LETNA PRIJAVA DOHODOV PO VANONJEM ZAKONU

Vabimo vse člane, naj ne čakajo zadnjih dni za prijavo letnih dohodov. Zberejo naj vse potrebne: davčne kartele za leto 1959/60/61, vsote stroškov in dohodkov in jih prinesejo na tajništvo združenja.

Mislil, da je Pisenti pokazal prav na najbolj boleče mesto. Z njim se tudi mi vprašujemo, kakšna je vzgoja v italijanskih šolah danes, posebno v naših krajih. Po zadržanju mnogih profesorjev med zadnjimi dogodki, v Trstu, in po vedenju njihovih učencev pa lahko sodimo, v kakšnem duhu vzgajajo mladino še danes v tržaških šolah.

DRUŽBENI PREMIKI NA SLOVENSKEM

Prejšnji torek je v »Gregorčičevi dvorani« v Trstu predavala Marija Vilfanova o »družbenih premikih na Slovenskem«. Predavateljica je nazorov prikazala preča vprašanja delovnega človeka v Jugoslaviji. Omenila je, da je bila Slovenija do nedavnega še pretežno agrarna država in je morala premagovati velike ovire, da se je v tako kratkem času razvila v industrijsko državo. Industrijska proizvodnja se napreduje in nujno vodi do sprememb v družbenem ustroju. Poročje je tudi vprašanje vzgoje delavskega kadra; nastajajo nove šole, ki naj bi v čim krajšem času usposobile delavce za samoupravljanje podjetij. Veliko spodbudo delavcem je dala nova ureditev nagrajevanja po učinku; ti se vedno bolj zavzemajo za sodoobčino pri vseh ukrepih v podjetju. Predavateljica je tudi kratko označila pomen komunizma, ki ni več zadnja stopnja v družbeni enoti, ampak samostojen organ, ki vodi v decentralizacijo v državnem upravljanju.

ZA POCENTEV BENCINA V TRSTU

Preteklo nedeljo in v ponedeljek so stavalci tržaški uslužbenici pri bencinskih črpalkah v Trstu. Do stavke je prišlo v znak protesta proti osrednitem vladnim organom, ki še niso vzeli v pretres predloga, da bi Trstu dovolili posebne davčne olajšave na bencin. Iziemni položaj Trsta in bližnja jugoslovanskih črpalk narekuje, da naj bo Trst delčen vsaj tistih olajšav, ki jih je vlada priznala Gorici.

STAVKA ZA STAVKO

Staka delavcev in uslužbencev Združenih jadranskih ladjedelnic (CRDA) se traja. Osebe zahteva izboljšanje svojega položaja v podjetju. V znak solidarnosti so priredili stavkovno gibanje tudi pristaniški delavci. Stavka v podjetju AFA se še nadaljuje in tudi tem stavkojcem delavcem se pridružilo osebje drugih podjetij, kakor Dillfi, Orion, Marcovigi, Taurus, Atlas, Frausin, Trafilerie Trieste, Svem, itd. Stavkali so tudi nameščenci tržaških krajevništvih ustanov (občine, pokrajine, itd.), ki zahtevajo povzvišanje plač; poleg tega delavci v čistilnici ESSO ter pri Mobilolu in Raisonu. Eno uro so stavalci tudi uslužbenici tržaške davčne izterjalnice. V sredo so se sprevedu delavcev po mestu pridružili tudi študenti. Stavkali so tudi v ladjedelnici v Trziču.

VIŠJI PREJEMKI IN DAVKI

Ministrski svet je sprejel zakonski osnutek o povzvišanju prejemkov sodnemu osebju, profesorjem in učiteljem. V ta namen je bilo treba povzvišati razne davke. Med drugimi so bili povzvišani davki, ki jih državljanji plačujejo državi v zvezi s sodnijskimi postopki; kolokovne pristojbine za razne prošnje, potrdila itd.

NAŠE SOŽALJE

Na Opčinah je umrl Martin Danev, v Bazovici Ana vd. Križnanič, v Ricmanjih Lino Vovk, v Gorici Rudolf Persolja in Marija Znidarčič vd. Čej; v Benetkah dr. Herman Ferjančič, sodni svetnik v pokoju.

Zgodba o spomeniku v Bevmi

V Pevmo sem prišel že zjutraj. Prijeljal sem se do soškega mosta z avtobusom, ki vozi vsako uro v Podgorje in Ločnik. Moj namen je bil, da ostane v Pevmi tudi popoldne, ker pa nisem mogel dobiti v pevmskih gostilnah obeda, sem se vrnil ob eni uri popoldne v Gorico. Razen krčm je do soškega mosta do Steverjana ena sama gostilna, in sicer nekako v sredini med Pevmo in Borjačem, kamor zahajajo lovci, kjer se dobi kosilo in kjer sem pred leti obedoval, in sicer še precej dobro. Vidi se, da Goričani ne obiskujejo mnogo Pevme, bolj jih mikata Stanzdrž, ki ima zelo ugodne avtobusne zveze.

Pevma nima ugodnih pogojev za poljedelstvo, za trte je lega prenzka. Nekoliko vinogradov je nad novimi hišami v Grojni in pod Oslavjem. Tu di za zelenjavo ni primerne zemlje, kakor je na primer v Stanzdržu. Vina je seveda malo in se ne da primerjati z oslavskega; kar ga pridelajo, ga popijejo doma. Velikih kmetov ni, samo trije do štiri srednji, ki redijo po eno do dve kravi v hlevu in nekoliko manjši. Nekaj imajo svoje zemlje nekaj pa v najemu od barona; glavni pridelek sta koruza in krompir.

»Baron Tajfenbach odpre osmico v Pevmi, in celo dvakrat na leto, pravite? Saj ste vendar rekli, da pridelajo malo vina v Pevmi in to samo za domačo porabo.«

»Da, ali baron ne toči v svojih os-

micalah pevmsko vino, ampak briško.«

»Kakšno briško?«

»Iz Vipolž, on ima namreč tam svoje vinograde.«

Ker je govora o vinu, sem se spomnil, da so mi v Pevmi zraven domačega vina postregli tudi s pustnimi cvrtnjaki. Vi morda ne veste, kaj so cvrtnjaki? To so čisto navadni »fritila« ali »fancli«. Bil je namreč pustni ponedeljek, ko sem bil v Pevmi. Toda pevmski cvrtnjaki niso bili navadni fancli, ampak imajo, kakor naši presenci, znotraj nadevek iz orehov, rozin in drugih takih zapeljivih dobrot. Zaradi tega nadeva niso tako zagatni kot navadni. Cvrtnjaki se seveda cvrjejo, vendar jih tudi pečejo, potem pa niso več cvrtnjaki, ampak postanejo nekaki mišurni presenci.

Tri kilometre severno od Pevme, ob vnoziju Sabotina ležeči Sentmaver ima približno enake pogoje za poljedelstvo kakor Pevma, vendar ima več vinogradov in za trte zelo ugodno, naravnost proti jugu obrnjeno lego.

V središču Pevme na trgu zraven pošte stoji spomenik padlim partizanom iz Podgore, Pevme in Sentmavra. Ta spomenik s slovenskim napisom in slovenskimi imeni teh treh vasi je seveda trn v peti fašistom in filofaštom, ki so pri nas še vedno skoraj edini odločujoči činitelj. In kaj so si izmislili, da bi ga odstranili? Trg, na katerem je postavljen spomenik, je nastal šele po prvi svetovni vojni, pred

Glas iz občinstva

Kaj pa vzgoja mladine?

Gospod urednik,

Dovolite, da se tudi jaz oglasim in nekaj povem v zvezi z nedavnim razgrajanjem italijanskih dijakov proti Slovencem v Trstu. To je že za nami, vendar nas kolkarke, ki jih dijaki italijanskih srednjih šol še vedno nosijo v gumbicah, pa tudi bomba, ki so jo nastavili na dvorišču Primorskega dnevnika v Trstu, opozarjajo, da žerjavica še vedno tli pod pepelom. Mislim, da je prav zaradi tega važno vprašanje, kje so skriti tisti, ki so dijake poglani na ulico. Ti so prav gotovo v političnih tabornih. Človek se tudi vprašuje, kako je bilo mogoče, da se da mladina s takšno lahkoto nabuškati proti Slovencem. Na prvo vprašanje, kdo je pravzaprav nabuškjal italijansko mladino, je naš tisk že odgovoril, ko je navedel, da je šlo za organizirano gonjo proti dvojezičnosti tik pred sestankom italijanske jugoslovanske mešanega odbora v Rimu. Sicer se tega vprašanja nisem hotel dotakniti. Bolj me zanima drugo: Kako je bilo mogoče, da so italijanski dijaki takoj in brez premisleka planili na ulico proti Slovencem ter se spozabili tako daleč, da so vzklicali celo »Smrt Slovencem« ter so se v enem primeru lotili celo slovenskih dijakin.

Po mojem grem za šolsko vzgojo. V tej zvezi naj navedem, da mi je slučajno prišla v roke knjiga pod naslovom Paride Piasenti: »1818-1848: da Vittorio Veneto alla Repubbica« (Milan, Santi editori, 1960). Pisec te knjige se je namreč pogumno dotaknil tudi vprašanja vzgoje v italijanskih šolah. Sam je mnogo trpel med prvo in drugo svetovno vojno in za časa fašizma. Prav zato se čuti dolžnega, da da nekaj naukov italijanski mladini, ki izvrjajo iz njegove lastne življenjske skušnje.

Tako pravi tudi, da je fašizem lahko zavedel mladino na kriva pota, ker jo je najprej zasleplil v šoli, kjer so jim profesorji obvezno večletni fanatizem pa tudi vojaškega duha. Državljanska vzgoja je bila povsem zgrešena.

Mislil, da je Pisenti pokazal prav na najbolj boleče mesto. Z njim se tudi mi vprašujemo, kakšna je vzgoja v italijanskih šolah danes, posebno v naših krajih. Po zadržanju mnogih profesorjev med zadnjimi dogodki, v Trstu, in po vedenju njihovih učencev pa lahko sodimo, v kakšnem duhu vzgajajo mladino še danes v tržaških šolah.

OBNOVNO ZAVAROVANJE ZA GOVEJO ZIVINO!

Slinavka je te dni mnogo naših živinorejcev spravila ob svojo živino in jih s tem gospodarsko uničila. Tudi tisti, ki so se utegnili pravočasno prodati živino za meso, so bili silno prizadeti, ker so pri prodaji izkupilju kvečjemu eno tretjino vrednosti goveda. Cesa naj se naučimo iz te bridke izkušnje! Zavarujmo pravočasno svojo živino! Samo v Bazovici še posluša domača zavarovalnica za živino, ki je rešila že marsikatero živinorejca, drugod je delovanje zavarovalnic zamrlo. Čas je zdaj, da zavarovalnice obnovimo. Morda bi kazalo, da bi dale za to pobudo naše kmečke organizacije.

Pomočstvo

Napovedane ladje

- JUGOLINIJA (Odhodi iz Trsta)
- Proga Jadransko morje — Indija — Pakistan: Vojvodina 6 marca, Baška 25. marca.
 - Indonezija — Daljni vzhod: Baška 25. marca.
 - Sev. Kitajska — Japonska: Baška 25. marca.
 - Severna Afrika: Rijeka 7. marca.
 - Sev. Evropa: Rijeka 7. marca.
 - Perzijski zaliv: Avala 25. aprila.
- JADRANSKA LINJSKA PLOVIDBA
- Proga Jadransko morje — Dalmacija — Grčija (tedenska): Lastovo 7. marca.
- Dalmacija — Grčija — Kreta (14-dnevna): Orebič 3. in 17. marca.

LADJE SPLOSNE PLOVBE

- Ladja Bled je 13. februarja odplula iz New Yorka namenjena v jadransko pristanišča. Ladja Bohinj je 26. februarja odplula z Reke. Bovec je 25. februarja priplula v Tanger, nato čez Gibraltarsko ožino v Palermo, Genova, Dubrovnik, Benetke in na Reko.

Tri politične

SOLIDARNOST S KOROSKIMI SLOVENCMI. Občna zborstva Slovencev slovenskih organizacij na Koroskem, ki je bil te dni v Celovcu, sta se udeležila tudi predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze v Trstu dr. Jože Dekleva in dr. A. Kukanja. Zborovalce je v imenu tržaških Slovencev pozdravil dr. Dekleva, ki je naglasil, da imajo koroski Slovenci in Slovenci v Italiji pred seboj ista vprašanja in iste smotre, da zavarujejo svoj obstanek; oporo v tem boju in zavezništvo bodo iskali v naprednih krogih, ki jim jo po svojih političnih načelih lahko da. Hkrati pa bodo tesno povezani s svojimi matičnim narodom, ki jih bo moralno podprl. Glavno poročilo je na obnem zboru podal predsednik dr. Franci Zwitter. V njem je primerjal tudi položaj Slovencev na Koroskem in Nemcev na Južnem Tirolskem.

VPRASANJE DVOJEZICNOSTI V GORICI

Na prvi seji v novi dvorani gorškega pokrajinskega zbora je pristal Italijanskega socialnega gibanja Sampiero nastopil proti uvedbi dvojezičnosti tik pred sestankom italijanske jugoslovanske mešanega odbora v Rimu. Sicer se tega vprašanja nisem hotel dotakniti. Bolj me zanima drugo: Kako je bilo mogoče, da so italijanski dijaki takoj in brez premisleka planili na ulico proti Slovencem ter se spozabili tako daleč, da so vzklicali celo »Smrt Slovencem« ter so se v enem primeru lotili celo slovenskih dijakin.

NA SHODU SLOVENSKE DEMOKRATSKE ZVEZE

V Gorici sta poročala o delovanju in skupine dr. A. Sfiligoj in dr. A. Kacin. Prvi je sprgovoril o političnem delovanju, drugi pa o šolskih vprašanjih. Dr. Makuc je poročal o delu v pokrajinskem svetu. Poročali so tudi naslednji občinski svetovlci: Frandolčić iz Dobrodra, župan Peterčič iz Steverjana in K. Černič iz Sovodnje.

Kultura in življenje

PO SLIKARSKIH RAZSTAVAH: SREČANJE Z RUDOLFOM SAKSIDO

Tudi v tem tednu je vladalo pri nas kulturno mrtvilo. Gledališče gostuje s Sneguljico po deželskih odrih in zanje veliko uspeha; njegove predstave so vedno polno obiskane. Medtem so napovedali, da bo to soboto v Auditoriju zadnja predstava Goodrich-Hackettovega Dnevnik Ane Frank.

Svojevrsten kulturni užitek nam je pretekli petek nudilo Planinsko društvo. Priredilo je predavanje vrhunskega slovenskega planinca Aleša Kunaverja, ki je sodeloval v lanskiju jugoslovanski odpravi na Himalajo, kjer so jugoslovanski planinci zavzeli nad 7000 metrov visoka orjaka Trisul I. in II. Kunaver je svoje zanimivo pripovedovanje ilustriral z lepimi skopetičnimi slikami. Na koncu je napovedal, da se jugoslovanski h'malaisi pripravljajo, da se bodo čez kakih dve leti lotili 8000 metrov visokega velikanja v himalajski gorski verigi, in sicer vrha Lhotse II. ali pa Kancendzenge II.

Ljubiteljem likovne umetnosti pa je pretekli petek nudilo srečanje z goriskim rojakom Rudolfom Saksido. V intimno uplivovalni galeriji »Alla loggia« za občinsko palačo nam je Saksid pokazal izbor svojih najnovejših del. Gre za trinajst olj, ki so jedro obširnejših razstav, ki jo ima slikar v mislih. Saksido redko srečujemo, ker se v svoji skromnosti raje predaja tmemu delu, namesto da bi tudi javnosti omogočil, da bi se od časa do časa seznanjala z njegovim umetniškim razvojem. Iz bežnih stikov, ki smo jih doslej lahko imeli z njim, smo imeli priložnost opazovati njegov stilni vzpon iz magič-

nega realizma. Tej izhodišni struji je tudi do danes ostal bolj ali manj zvest, je magično znanjnost, ki ga je v začetku preveč odmakal od stvarnosti, čeprav zasnanjano dojemane, je polgoma preinilo trezneje gledanje, spretno odeto v razmišljujoči simbolizem; ta pronica iz vseh njegovih del. Ljubil je močne kontraste, danes pa so mu barvni prehodi prifinjeno razneženi. Se vedno rad sega po živalskih motivih. Prijetno učinkujejo med zdaj razstavljenimi slikami Nebotčnik, Umirajoči bik, Zmaj, Igre in Okna. Obe-tamo si skorajšnjega srečanja z izdatnejšim izborom Saksidovih del.

ZEH PRED SMRTJO

Zeh pred smrtjo je naslov najnovejšega odrskega dela Josipa Tavčarja. Moral bi biti na letošnjem sporedu tržaškega Slovenskega gledališča. Njegovo uprizoritev pa so morali odložiti zaradi pomanjkanja primernih mladih igralcev. Delo so zato objavili v Gledališkem zborniku, kakor smo poročali že zanj.

Zeh pred smrtjo je po vsebini podoben ostalim Tavčarjevimi odskim stvaritvam; tragična farsa je z grenkim posmehom sega pisatelj v tragčnost sodobnega človeka, ki je izgubljen — bomo rekli idealne — ampak zavest o lastni družbeni vlogi. Pri takšnih družbenih anatomskih prerezih izpade Tavčar celo krut, nikdar pa ne krivičen ali pristranski. Nekaj pirandelljevskoga lahko tu pa tam v njem zasledimo! Težko je gledati dramske na odru ali v knjižnem dramskem razpletu, toda človek, ki je odkritosrčen, se bo pri tem zamislil in se z avtorjem poglabil v druzbeno analizo, ki se pred nami razvija brez predsodkov točno po določenem načrtu, ki mu Tavčar sledi že od začetka svojega dramskega snovanja. Motiv, po katerih sega, so le razne stopenjsko se inčine neizprosno vrtajočega miselnega razvoja.

Zdaj je na vrsti »la dolce vita«, sladko življenje, ki se mu predaja tudi slovenski človek, ki je otopel sredi morečega atomskega vrtinca, ki ga ne zvrstno suče in premeta. Moti dejstevstjo omejitve na delavsko mladino oziroma na delavski sloj, kar nekako nepričljivo učinkuje. Gre pa za simbolno farsu, ki jo moramo seveda tudi kritično širše motriti.

Farsa je razdeljena na tri dejanja, prvo in tretje s po šest prizori, drugo s sedmimi. Delavec Ivan, ki veruje v skorajšnje uničenje človeštva po atomski sili, se uveljavlja kot predsednik hedonističnega kluba, ki svoje člane pred težko bodočnostjo uspada v vrsto lakotnih užikov. Pomaga mu žena Angela. Prijatelj Valter je tudi z njim, ko pa se zave, da je v Ivanov vrtince zabredla tudi njegova zaročenka Irena, ki se v njem oplaja z naslado, se upre. Mislile, da je Ivana ubil, napravi samomor. Irena se mu je namreč odtujila in propadla. Ivan se strezni. Sklene, da se bo sam kaznoval, ker je s svojo čudno filozofijo omrežil toliko nedolžnih, ki so vanj slepo verovali. Skličje zadnje sejo svojega kluba, in sicer v gostilno ob čaši trpkoga terana. Na sejo pride v spremstvu smrti, saj je pred tem stoično zavžil strup, ki neizprosno opravi svoje delo.

Zeh pred smrtjo, čeprav ne sodi med najboljše Tavčarjeva dela, je pomemben mejnik na Tavčarjevi umetniški poti.

Naslednji hoteli se priporočajo

- Hotel COLUMBIA**
- Trst, ul. Geppa 18, tel. 23-74 in 31-083 24-157. — Vse udobnosti, mizila in topla tekoča voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Dvignalo. Cene od 750 lir dalje.
- Hotel POŠTA**
- Trg Oberdan 1 (v centru mesta) - Tel. 24-157. — Vse udobnosti, mizila in topla tekoča voda, centralna kurjava, telefon v sobah. Dvignalo. Cene od 750 lir dalje.

»GOSPODARSTVO«

izhaja trikrat mesečno. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA: Trst, ul. Geppa 9, tel. 38-933. — CENA: posamezna številka lir 30, za Jugoslavijo din 20.— NAROCNINA: letna 850 lir, polletna 450 lir. Pošt. ček. račun »Gospodarstvo« št. 11-9396. Za Jugoslavijo letna 700 din, polletna 350 din; za ostalo inozemstvo 3 dolarje letno. Naroca se pri ADIT, DRŽ. ZALOŽBA SLOVENIJE, Ljubljana, Stritarjeva ulica 3/1, tek. rač. št. 600-70/3-375. — CENE OGLASOV: za vsak m/m višine v širini enega stolpca 50 lir, za inozemstvo 60 lir. — Odgovorni urednik: dr. Lojze Berce. — Založnik: Založba »Gospodarstvo«. — Tiskarna »Graphis« v Trstu.

»VISTA«

TRST, Ul. Carducci 15, tel. 29-466 Bogata izbira načelnikov, daljnogledov, šestil, računal in potrebnih za višje šole, toplomerov in fotografskega materiala.

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE S.P.A.

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

GLAVNICA LIR 600.000.000 - VPLAČANIH LIR 180.000.000

TRST - ULICA FABIO FILZI ŠT. 10

TELEFON ŠT. 38-101 BRZOJAVNI NASLOV: BANKRED

MOBILNI MADALOSO

Trst - Trieste, ul. XXX Otober vogal ul. Torrebianca, tel. 35-740

blazine permalex

Pohštva - dnevne sobe - oprema za urade - vozički - postelje

RAZSTAVE: UL. VALDRIVO, 19 - UL. F. FILZI, 7

Českoslovaški tranzit čez Trst

Posebno odposlanstvo Tržaške trgovinske zbornice, ki ga je vodil predsednik zbornice dr. Romano Caidassi in v katerem je bil tudi ravnatelj tržaških javnih skladišč dr. Bernardi, se je te dni vrnilo iz Prage, kjer se je pogajalo za nov sporazum o českoslovaškem tranzitu čez Trst. Českoslovaška se je obvezala, da bo letos odprenila čez Trst najmanj 250.000 ton blaga. Kakor znano, je bil spomladni let 1960 podpisan podoben sporazum, ki je predvideval tranzit le 150.000 ton českoslovaškega blaga. V resnici je českoslovaški tranzit čez Trst lani pressegel 200.000 ton. Letos pa se je podjetje Českomoravsk obvezovalo, da se bo českoslovaški tranzit še povečal.

Leta 1959 je železniški promet s českoslovaško dosegel 42.095 ton, in sicer 25.374 ton v smeri proti Trstu in 16.721 ton v smeri iz Trsta; leta 1960 pa 21.745 ton, in sicer 8.076 ton v smeri proti Trstu in 12.669 ton v smeri iz Trsta proti Českoslovaški. (Pripominjamo, da so bili v naši predelnici v Gospodarstvu 10. febr. podatki o českoslovaškem tranzitu zamejani, in sicer so bili pod leto 1959 postavljeni podatki za leto 1960. Pripred.)

